

75 ÉVES EMBER CSABA
zenetanár, c. igazgató, karnagy, szaktanácsadó
közoktatási szakértő, az MZMSZ elnöke

(Gyurkó Péter felvétele, 2012)

Ecseg, 1949. október 3.

I.

AKI EGY VÁROST VÁLTOZTATOTT ZENESZERETŐVÉ
Ember Csaba, a sokoldalú lokálpatrióta¹

Szülővárosában, Balassagyarmaton mindenki ismeri és nagyra becsüli tevékenységét. Pedagógus família gyermekeként természetes volt számára, hogy maga is ezt a hivatást választja. A hagyományt tovább alakította: olyan családot teremtett maga körül, amelyben szinte mindenki zeneoktatással foglalkozik. Ember Csaba kapcsolata a muzsikával nagyon sokrétű, hiszen dolgozott korrepetitorként, tanított zenetörténetet, egy nyarat végigmuzsikált bárzenészként, s akadémistaként egyszerre hat kórusnak volt a tagja.

¹ Gramofon Klasszikus és Jazz, 2005 Tavasz

Ember Csaba

Ember Csaba sokoldalúsága a mai napig megmaradt, hiszen amellett, hogy zenepedagógus, zeneiskolát és dalegyletet vezet, rendszeresen szerepel nemzetközi kórusversenyek zsűritagjaként, gyakorta veszik igénybe tanügy-igazgatási szakértőként is munkáját, koncerteket és művészeti táborokat szervez. A zenei közéletnek is elismert, aktív tagja, hiszen a Magyar Zeneiskolák és Művészeti Iskolák Szövetségének elnöke, a KÓTA felnőtt énekkari bizottságának tagja, nemrégiben pedig a Nemzeti Kulturális Alap Zenei Szakkollégiumának tagjává választották.

Ember Csaba akadémistaként határozta el, hogy szülővárosát, Balassagyarmatot olyan várossá változtatja, ahol rendszeresek a koncertek, zenei események, s az ott élők számára természetes, hogy a muzsika mindennapjaik része. Terve megvalósítását zeneakadémiai tanára, Szőnyi Erzsébet inspirálta, aki a fiatal karnagyot arra biztatta, ismerkedjen meg minél jobban a vidék zeneéletével. Diplomája megszerzését követően természetes volt számára, hogy hazatér, a Rózsavölgyi Zeneiskola tanára és a Balassagyarmati Dalegylet másodkarnagya lesz, koncerteket és egyéb zenei rendezvényeket szervez. Több mint három évtized alatt sikerült elérnie, hogy városában nyaranként művészeti táborok, fesztiválok várják az érdeklődőket, a hangversenyeken megteljenek a széksorok, évről évre több gyerek vegyen részt a művészeti oktatásban, és felnőttfejjel is sokan válasszák a kóruséneklést. Ebből a munkából Ember Csaba családja is kiveszi a részét, hiszen felesége szintén a zeneiskolában tanít (az ő famíliája is muzsikusokból áll), a fia idén szerez egyetemi diplomát fuvolatanárként. A karnagy-zenepedagógus-koncertrendező testvérei ugyancsak ezt a hivatást választották.

Ember Csaba négyesztendősen már zongorázott. Édesanyjának köszönhetően, aki hobbiként néprajzkutatással is foglalkozott, rengeteg népdallal ismerkedett meg. Testvérei is muzsikáltak, így nem csoda, ha a kisfiú éveken át úgy képzelte, koncertező művész lesz. Kilencévesen oly tehetségesnek ítélték, hogy Miskolcra kellett járnia, ahol Róczei Ferenc és Papp Gábor foglalkozott vele. A családjától elválasztó kétszáz kilométeres távolságot azonban nagyon rosszul viselte, ezért egy esztendő elteltével abbahagyta a tanulást, hazatért. Az általános iskola után a konzervatórium következett volna, de mivel már két testvére is ott tanult, a tanárok más hivatást javasoltak. Kémia-fizika szakos tanárnak készült, az érettségit követően azonban az első felvételi nem sikerült. Az egyhónapos gyakorlás a Zeneakadémiára való bejutáshoz is kevésnek bizonyult. Maradt a miskolci konzervatórium, egy év szorgalmas tanulás után pedig már a Zeneakadémia hallgatója lehetett. Pernye András volt az egyik legkedvesebb tanára, aki a fiatal akadémistát ajánlotta maga helyett a bábszínész-képzőbe, hogy zenetörténetet oktasson. Ember Csaba így a tanulás mellett egyre több dologgal foglalkozott, hiszen a Magyar Rádióban zenei forgatóként, a televízióban műsorelőkészítőként dolgozott, hat kórus tagjaként járta a világot, és – bár csak akadémista volt – már zeneiskolában is taníthatott. A KISZ együttes Egyetemi Énekkarának abban az időszakában volt a korrepetitora, amikor megnyerték a BBC nagydíját. Egy nyáron az egyik balassagyarmati bárzenészt kellett helyettesítenie, ezt a három hónapot élete egyik legtanulságosabb időszakának tartja.

Az, hogy a kórusvezetést választotta és karnagyként diplomázott, gyerekkori álmai egyike volt, hiszen már az általános iskolában sokszor foglalkozott a kisebbekkel, és ezeket az órákat nagyon élvezte. Ahogy diplomázott, hazatért Balassagyarmatra. A Rózsavölgyi Márk Zeneiskolában vállalt tanári állást, majd végigjárta a ranglétrát, igazgatóhelyettes, igazgató lett. Több mint húsz esztendeje irányítja az intézményt. Az eltelt évtizedek alatt a zeneoktatás mellett más művészeti ágakkal is bővült a kínálat: képzőművészeti, drámatagozatos és táncoktatásban is részesülhetnek a növendékek, az iskola szép eredményeket mondhat magáénak.

II. ZENE ÉS A NEVELÉS BESZÉLGETÉS EMBER CSABÁVAL²

Rózsavölgyi Márk Alapfokú Művészeti Iskola, Balassagyarmat

Sokan, sokfélét leírtak már a zenéről. Hasonlították a szerelemhez – van, akinek erőt ad, mást legyöngít; az egyik embert a való élet fölé emeli, a másoknak a valóság megismerésében segít.

A zene –, akár csak passzív hallgatói vagyunk, akár tevékeny résztvevői – csodálatos élményeket nyújthat. De, csak annak, aki eljut hozzá...

Ha jól tudom, az újságolvasók számának becslésénél azt a módszert alkalmazzák, hogy négyvel szorozzák be az előfizetett példányok számát. Ha a balassagyarmati Rózsavölgyi Márk Zeneiskolába és annak négy tagiskolájába (Szécsény, Magyarnándor, Rétság, Érsekvadkert) járó több mint 600 zeneiskolás, az őket tanító 35 zenetanár számát is négyvel szorozzuk, mintegy 2540 zenekedvelő, zenéhez kötődő embert kapnánk. De ennél sokkal többen vannak, hiszen a rádió, a televízió, a lemezek útján számosan kapnak zenei élményeket.

Sok hasonló megfordult a fejemben, amikor Ember Csabával, a balassagyarmati zeneiskola igazgatójával leültünk beszélgetni. Nem az új igazgatói irodában, hanem a testvérével, Ember Péterrel közös családi házukban, miközben éppen az építkezéshez megrendelt betont várták. A háttérben zene szólt...

Jó tanévet zártak a balassagyarmatiak, a NÓGRÁD hasábjain gyakorta találkozhattunk a programjaikról, sikereikről szóló kisebb híradásokkal.

² G. Kiss Magdolna írása (Nógrád Megyei Hírlap, 1985. július, 175. szám)

– Tizenöt szakon folyik az oktatás, azt mondhatjuk, minden fontos zenekari hangszerrel megismerkedhetnek a növendékeink. A legnépesebb a zongorát választók tábora, emellett a hegedű, a fuvola, mostanában pedig a klasszikus gitár vezet a népszerűségi listán. Az lenne a jó, ha mind a harminc öten kinevezett tanárok lennének, óraadással ugyanis egyre nehezebb ellátni a feladatokat

– *Az igazgatót is beleértve nagyon sok fiatal arcot lehet látni a tantestületben. Milyen következményei vannak e helyzetnek?*

Mosolyogva mondja:

– Valóban, ha egy ifjúsági parlamentet összehívunk, szinte mindenki ott van, 80 százalékban 35 év alattiak a tanáraink. A nevelésben sok előnye lehet ennek, a növendékek egy része a tanuláson túl egyéni gondjaival is jobban mer a pedagógusához fordulni. Ami gondot okoz: bajban vagyunk időnként a kismamák, a katonakötelesek miatt. Ám a fiatalok talán terhelhetőbbek, vállalkoznak a többletmunkára. És eddig – úgy érzem – ez a terhelés nem ment a minőség rovására. Ezt igazolhatja, hogy a gyerekeink szépen szerepelnek az országos versenyeken. A tanárok között sokan vállalkoznak pódiumszereplésre is, képviselték az iskolát például az országos zeneiskolai kamarazenei találkozón. Kanyó András fuvola, Perneczky Zsolt zongora duója jó példája lehet a sikeres együtt zenélésnek.

– *Zene és nevelés miként kapcsolódik össze a fellépések, a felkészülés során?*

– Részben a kérdés második felében van a felelet. A növendékek megtanulják, magukévá teszik a gondolatot: gyakorlás, munka nélkül nincs siker! Ez rendszerességet ad, az önfegyelmet, munkakedvet fejleszt. Nem mellékes a sikerélmény sem – a gyerek éppúgy, mint a felnőtt előadóművész, örömet él át, ha jól megértett egy művet és előadásával másoknak is örömet tud szerezni. És megbecsülik a tudást – egymásét és tanáraikét.

– *Ha nem is zenére, zeneszeretőre sok felnőttet is nevelnek. A koncertek közönségére gondolok...*

A derű jellemzi ugyan Ember Csaba egyéniségét – ha a „kincstári” optimizmus nem. Ez kiviláglik a szavaiból.

– A gyereket sok olyan ember is beírta a zeneiskolába, aki maga a

komolyzenét soha nem szerette. El is jön a koncertekre a többség. Mi olyan zenét igyekszünk nyújtani, ami értékes, de könnyebben befogadható. A szülő is „fejlődik”, tanuló tanulóink több mint hatvan százaléka fizikai dolgozók gyermeke, szüleik nagyrésze először nálunk találkozik a komoly zenével. Amiért nem lehetünk túlzottan optimisták: kevesen maradnak koncertlátogatók, amikor a fiuk, lányuk már nem jár hozzánk... A zene időigényes, nem csak annak, aki műveli, hanem a hallgatónak is.

– *A diákok is elfoglaltak, mégis megnőtt a zenetanulás iránti kedv...*

— Igen, de ezen a téren is van egy hibás gyakorlat: sokan csak a produkciót becsülik valamire, a mögötte rejlő értékeket, zenei ismereteket nem. A zenetörténet, a szolfézs méltatlanul háttérbe szorul. Pedig értő zenehallgató csak abból lehet – és mind több ilyen fiataalt szeretnénk kibocsátani–, aki nem csak felületesen foglalkozik a zenével.

III.

EMBER CSABA 2014-BEN LETT NÓGRÁD MEGYE DÍSZPOLGÁRA VELE KÉSZÍTETT INTERJÚT HEGEDŰS HENRIK

– *Hogy is volt az a kezdet, az ismerkedés a muzsikával?*

– Zeneszerető, de nem szakértő szüleimnek köszönhetem mindezt. Talán hároméves lehettem, amikor kiderült, abszolút hallásom van. Négyévesen édesanyám elkezdett zongorázni tanítani. Mivel otthon nem volt hangszerünk, hát egy papírlapra felrajzolta a billentyűzetet, és így gyakoroltam, miközben elképzeltem, miként is hangzana ez élőben. Ez még Ecsegen történt. Később, 1955-ben Balassagyarmatra költözött a család. Itt először Bertalan Ákosnál, majd a Réti Zoltán és Hemerka Gyula nevével fémjelzett, az akkori művelődési házban (ahol ma is dolgozom – jegyzi meg) működő zenei munkaközösségben kezdtem komolyabb tanulmányaimat, több hangszeren tanultam, és kórusban is szerepeltem.

– *A reménytelen indulást követően azonban kis híján pályát módosított.*

– Nővéremet és bátyámat korábban már felvették a konzervatóriumba, és ahogy a legkisebb gyermeknél szokás, nekem más pálya után kellett néznom. Így kerültem a Szántó Kovács János Gimnáziumba, ahol Skotnyár Ottó, Balázs Pál és Kurinczi Béla tanár urak jóvoltából rendkívüli módon megszerettem a fizikát

és a kémiát, olyannyira, hogy országos tanulmányi versenyeken is részt vettem. Mi több, eldöntöttem, hogy a továbbtanulásomat ebbe az irányba „fordítom”. Csakhogy elbuktam a felvételin.

– *És megint előtérbe került a zenei pálya.*

– Azért a középiskolás évek alatt sem hanyagoltam a muzsikálást, többször kísértem például a Csikász-féle irodalmi színpados csoportot, kamaraegyüttesben játszottam. (Hej, azok voltak a szép idők – sóhajt fel.) Ha már nem lehetek természettudományos oktató, hát megint a zene felé kacsintottam. Felvételt nyertem a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola egyetemi tagozatára, e mellett Balassagyarmat város egyéni ösztöndíjjal is támogatott.

– *Miért éppen a pedagógusi szak vonzotta, miért nem a hangszeres karrier?*

– Már gyermekkoromban szerettem a fiatalabbakkal törődni, a kicsikre vigyázni. Emlékszem, egyszer a Bajcsy Iskola balatoni táborában harminc alsós diákot bíztak rám. Ugyanez vonatkozik a zenére is, a tanítás, a tudás átadása óriási öröm számomra.

– *A budapesti évek alatt sok mindenbe „belekóstolt”.*

– A főiskola igen sokrétű élményt biztosított. Számos, ma nemzetközileg ismert művész volt a hallgató-társam, elég, ha csak a Virtuózok egyik zsűritagjára, Szenthelyi Miklóstra gondolok. Menet közben elvégeztem a Magyar Rádió zenei forgatói tanfolyamát, külsős munkatársként tevékenykedtem a tévénél is. Az Állami Bábszínházban Pernye András tanárom javaslatára zenetörténetet és a Pinceszínházban hangképzést tanítottam. Akkoriban ez a sokrétű munka teljesen természetesnek számított a főiskolán.

– *Diplomaszerzés után ugyan kapott csábító állásajánlatokat, Ön mégis hazatért Balassagyarmatra. Miért?*

– Tartoztam ennyivel a városnak. Az otthonomnak, amely ösztöndíjjal támogatott, amely felkarolt. Illeté viszonzni mindezt. Remélem, az elmúlt negyven esztendőben sikerült valamit törlesztenem. Hazatérve rögtön beleszóppent egy nagy hagyományokkal rendelkező kórus életébe. Hivatalosan ugyan csak 1979-től számítok az idén már 151 esztendő Balassagyarmati Dalegylet kórusvezetőjének, de lényegében 1974-től ketten vezényeltük a város és a szövetkezetek által támogatott énekkart Réti Zoltánnal. A rendszerváltás

után nyertük el újra patinás nevünk. Rengeteg kedves emlék fűz a dalegylethez. Külföldi fellépések sokasága, versenysikerek. Felejthetetlen pillanatok. Most is készülünk, Prágába kaptunk meghívást, egy nemzetközi adventi kórusfesztiválra.

– *A „zeneiskola” irányítását 1983-tól vette át, amely azóta nem csupán hírnevében, hanem oktatási „skálájában” is erősödött.*

– Büszke vagyok azokra az értékekre, amelyeket az elmúlt három évtizedben – őrizve a Réti Zoltán teremtette értékeket – a munkatársaimmal megteremtettünk. Először is, remek, összetartó, kiváló minőségű tanári kar dolgozik nálunk. Nem csupán a saját, egyéni sikereikkel emelkednek ők ki, az Apáczai Csere János-díjakkal, a Németh László- és Csokonai-díjakkal, hanem a tanítványok világraszóló eredményeivel is. Banda Ádám hegedűművész, Tóth Balázs trombitaművész, és még sorolhatnám a neveket, mind-mind innen, az Óváros térről indultak a hírnév felé, és ami roppant fontos, nagy örömmel térnek vissza, akár egy-egy röpke koncert erejére is. Másodsorban a hatalmas népszerűségnek örvendő rendezvényeinket, legfőképpen a nyári muzsikus táborot említeném. Legalább negyven-ötven ország ifjú tehetsége töltötte itt nálunk a július végét, és pallérozódott olyan neves tanárok segítségével, mint Perényi Eszter, Keönch Boldizsár vagy Klenyán Csaba, a Berlini Filharmonikusok hegedűse, a lengyel származású berlini karmester, Karol Borsuk pedig szinte hazajáró vendégnek számított, amikor a nagy népszerűségű Carmina Burana-t dirigálta. Rengetegen vitték ezzel Balassagyarmatnak jó hírét a világban. Harmadrészt az oktatási profilunk bővüléséről szólnék. Kezdődött mindez a kihelyezett tanszakokkal, Szécsényben, Érsekivádkerten, majd Diósjenőn, Nézsán, vagy éppen Bercelen. Később következett a képzőművészeti oktatás megszervezése Péntes Géza segítségével, a drámatagozat Csábi István irányításával, de említhetném a modern – és népi táncos tanszakot is.

– *Nemrégiben töltötte be hatvanötödik életévét. Gondolkozik-e már arról, hogy mivel foglalkozik majd, ha Arannyal szólva „letézi a lantot”.*

– Ezt én végképp nem tudom elképzelni – mármint, hogy nyugdíjas éveimben felhagyjak minden zenei foglalatossággal. Az igazgatói megbízatásom 2017. július 31-én jár le. Papíron ekkor mindenképpen nyugállományba vonulok, de akad még pár tervem. Így például, szeretnék aktívabban részt venni a város közéletében. Hiszen rengeteg teendőm miatt nem jutok el a különféle kulturális eseményekre, kiállítás-megnyitókra, könyvbemutatókra, egyéb programokra.

Illetve szerveznék egy fiúkórust, látni szeretném, akadnak-e „érctorkok” még a városban és környékén. Szeretnék a szenvedélyemre, a fotózásra is mind több időt fordítani. Egy biztos: zene nélkül egy percre sem tudnék élni.

(Sok minden kimaradt ebből a beszélgetésből. Így például az országos zenei életben vállalt szerepek, a Magyar Zeneiskolák és Művészeti Iskolák Szövetségének elnöksége, a Nemzeti Kulturális Alap kuratóriumi tagsága. De nem említettük a politikusi tevékenységet, a tanácsstagi, illetve a nyolcévi városi önkormányzati képviselői munkát. De egy ilyen hosszú életút méltatásából nem véletlen, ha imitt-amott kimaradnak részletek.)

IV.

BALASSAGYARMAT VÁROS ÖNKORMÁNYZATÁNAK KÉPVISELŐ- TESTÜLETE EMBER CSABÁNAK DÍSZPOLGÁRI CÍMET ADOMÁNYOZOTT (2015)

Ember Csaba

Általános és középiskolai tanulmányait Balassagyarmaton végezte. A miskolci Zeneművészeti Szakközépiskola magánének szaka után, 1975-ben a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola egyetemi tagozat középiskolai énektanár és karvezető szakán végzett. Korán megnyilvánult zenei tehetségét népművész édesanyja 4 éves korától fejlesztette, élete korai és későbbi szakaszaiban több hangszerrel is megismerkedett. Tagja volt az 1963-ban alakult állami zeneiskola

első kamaracsoportjának, de fiatal korában a város könnyűzenei életének is meghatározó alakja volt. Zeneakadémistaként tagja, majd korrepetitora egyetemi és országos énekkaroknak. Ez idő alatt beutazta Európa zenei központjait, számos verseny nyertes kórusának tagjaként eljutott az Egyesült Államokba is. Miután elvégezte a Magyar Rádió zenei forgatói tanfolyamát, külső munkatársként munkát vállalt az elektronikus médiában is. Három éven keresztül a Pinceszínház, kilenc éven át az Állami Bábszínház hangképző tanára volt. Számptalan országos és nemzetközi tapasztalattal gazdagodva akkor kezdte hasznosítani karvezetői képességeit, amikor Réti Zoltán javaslatára a Balassagyarmati Dalegylet társkarnagyává, majd 1975-től a Rózsavölgyi Márk Zeneiskola tanárává nevezték ki. Ugyanitt 1977-ben igazgató-helyettesnek, 1983-ben pedig iskolaigazgatónak választották, mely beosztást ma is ellátja.

A többszörös nívó- és nagydíjjal rendelkező, immár 151 éves múltra visszatekintő Dalegyletnek 1979-től vezető karnagya. Vezetésével az elmúlt években kétszer nyerte el a Dalegylet a „Fesztiválkórus” címet és több külföldi fellépés során népszerűsítette a magyar kóruskultúrát. Ember Csaba munkája során kiemelkedő szerepet szánt a zenetanítás mellett a zenei ismeretterjesztésnek is. Mély elkötelezettséggel szervezi három évtizede a Nemzetközi Muzsikustábort, ahol hazai és külföldi amatőr és professzionális zenészek mutatkoznak be egymás előtt, összemérik saját és tanítványaik tudását, záró hangversenyeikkel elbűvölik a város érdeklődő közönségét. Szintén tevékenysége alatt indult útjára a Nemzetközi Fuvoladuó és Kisegyüttes fesztivál, valamint az Országos Négykezes és Kézzongorás Verseny.

Pályája kezdetétől több országos szakmai szervezet tagja volt. 2002-től három egymást követő ciklusban a Magyar Zeneiskolák és Művészeti Iskolák Szövetségének elnöke; a Magyar Kórusok és Zenekarok Szövetsége Elnökségének tagja, a Nemzeti Kulturális Alap Zenei Kollégiumának Miniszter úr által megbízott tagja, a Magyar Muzsikus Fórum elnökségi tagja, a Magyar Zenei Tanács Felügyelő Bizottságának elnöke. Ember Csaba elkötelezett híve a közösség iránti felelősségvállalásnak, ezért éveken keresztül részt vett a város önkormányzatának munkájában is.

Munkásságát számos elismerés övezi: 2000-ben Balassagyarmat Pro Urbe, 2014-ben Nógrád Megye Díszpolgára címet kapott. 2015-ben kiemelkedő oktató-nevelő munkája, életpályája, a pedagógus élethivatás melletti elkötelezettsége elismeréseként Eötvös József-díjban részesült.

Balassagyarmat Város Önkormányzatának Képviselő-testülete **Ember Csaba** részére a Rózsavölgyi Márk Művészeti Iskola értékeinek és érdekeinek évtizedeken át való feltétlen képviseletéért, a magyar zenekultúra iránti alázatos elkötelezettségéért, kimagasló kultúraközvetítő tevékenységéért, amellyel évtizedek óta hozzájárul Balassagyarmat városa hírnevének határainkon túli megismertetéséhez is „**BALASSAGYARMAT DÍSZPOLGÁRA**” kitüntető címet adományoz.

V.

160 ÉVES A DALEGYLET, 50 ÉVE KARNAGY EMBER CSABA³

Ember Csaba

A Balassagyarmati Dalegylet 160 éve alakult meg, amelyet jelenlegi karnagya éppen 50 éve vezet. A 2024-es évben több évfordulóról is megemlékeznek – erről is beszélt a dalegylet vezetője a városi televízióban.

Ember Csaba a tévé adásában felidézte pályája kezdetét: 50 évvel ezelőtt, 1974-ben vette át Réti Zoltántól a Balassagyarmati Dalegylet vezetését. Úgy érezte, nem volt nehéz dolga, mert az énekkarnak már akkor is jó híre volt, neki ezt kellett tovább vinni, és közben megtalálni a megfelelő énekeseket. Kiemelte: számára nem a vezetés volt a nagy feladat, hanem hogy megújítsa az énekkart.

Azokban az években a Balassi Bálint Gimnáziumban is tanított, így sikerült a középiskolások közül több fiatalot is meggyőzni, hogy a városi kórusban is énekeljenek. Köztük volt például az idén épp 60 éves Rózsavölgyi Márk Alapfokú Művészeti Iskola igazgatója, Csábi István is.

³ Parlando 2024/3.

Hozzátette: az énekkarnak az évek során számtalan fellépése volt, nemcsak a megyében és hazánkban, hanem Európa több országában is. Jó pár nemzetközi kórusversenyen megmutathatták tehetségüket. A sor idén is folytatódik: nyáron Prágába készülnek, ahol egy zenei fesztiválon lépnek majd fel.

Ember Csaba elmondta: szembesül azzal, hogy a Dalegyletben is kevés a fiatal, alig van utánpótlás. A legnagyobb feladatok közé tartozik ifjú, jó hangú, a műfajt kedvelő és elsősorban férfi énekeseket találni.

A Balassagyarmati Dalegylet fellépése Muzsikál az erdő nevű rendezvényen Mátraverebély-Szentkúton 2016-ban. (fotó: fb.com)

Ugyanakkor hangsúlyozta: büszkék lehetünk a Dalegylet 160 éves, példaértékű múltjára. Mindamellet, hogy megőrizzük, tovább is kell adnunk ezt a kincset az utókornak.

A kép előterében: Ember Csaba

[Karácsonyi Hangverseny 2023.12.19. \(1:35:22\)](#)

A Rózsavölgyi Márk AMI 60. és a Balassagyarmati Dalegylet 160. évfordulójának ünnepi hangversenye.

[Balassagyarmati Dalegylet Olaszországban próba \(2:20\)](#)

VI.

MEGHÍVÓ

2024. május 25.

Recsk

**XIX. „FÚJ, SŰVÖLT A MÁTRA SZELE”
NEMZETKÖZI KÓRUSTALÁLKOZÓ BÁRDOS LAJOS
SZÜLETÉSÉNEK 125. ÉVFORDULÓJA JEGYÉBEN.**

**Fővédnök: EMBER CSABA, zenetanár, karnagy,
MZMI Szövetségének elnöke, igazgató, szaktanácsadó,
KÓTA szervezet vezető tisztségviselője.**

2024. május 25.

13:00 Ökumenikus mise a recski Római Katolikus Templomban

14:30 Kórushangverseny a recski Római Katolikus Templomban

Fellépők:

**BALASSAGYARMATI DALEGYLET
BALASSAGYARMAT**

**DANI DÁVID ÉNEKMŰVÉSZ
BUDAPEST**

**SZABÓ SÁNDOR
TÁROGATÓMŰVÉSZ
KECSKEMÉT**

**MEDRIGÁL KÓRUS
KECSKEMÉT**

**SELAH DICSÓÍTÓ ZENEKAR
MURASZOMBAT
SZLOVÉNIA**

**MÁTRAI VISSZHANGOK VEGYESKAR
RECSK**

Mindenkit szeretettel vár a rendező Mátrai Visszhangok Vegyeskar

Támogatók:

Holló sz. István és családja

[Kórustalálkozót tartottak Bárdos Lajos tiszteletére Recsken – 1. rész \(37:54\)](#)

[Kórustalálkozót tartottak Bárdos Lajos tiszteletére Recsken – 2. rész \(2:19:23\)](#)

A KÓRUSHANGVERSENY ELŐADÓI:

Balassagyarmati Dalegylet, Balassagyarmat

*

Szabó Sándor tárogatóművész, Kecskemét

*

Selah Dicsőítő Zenekar, Muraszombat, Szlovénia

*

Dani Dávid énekművész és Kovács László orgonaművész

*

MEDrigál Kórus, Kecskemét

*

Mátrai Visszhangok Vegyeskar, Recsk

AZ ÖKOMENIKUS ISTENTISZTELETEN ELŐADÓK:

Kovács Anna Sára

*

Kovács Gyula (trombita)

*

Hadi Henrietta (orgona)

BESZÉDET MONDTAK:

Dombi Ferenc római katolikus plébános

Balogh András református lelkész

Győrfi Mihály evangélikus lelkész

Dombi Ferenc római katolikus plébános

Balogh András református lelkész

Győrfi Mihály evangélikus lelkész

Ember Csaba fővédnök

Nagy Józsefné Ibolya főszervező

Nagy Sándor polgármester

Doba Dénesné konferanszié

SZERKESZTŐ:
GÁL TAMÁS

OPERATŐR:
GÁL TAMÁS
VOZÁRY RÓBERT

VÁGÓ ÉS FELIRATOZÓ:
GÁL TAMÁS

VII. ÉVTIZEDEK ÓTA HATÁROK NÉLKÜL SZÓL A ZENE AZ EMBER CSABA ÁKLTAL ALAPÍTOTT BALASSAGYARMATI TÁBORBAN

„Zene határok nélkül” címmel idén 37. alkalommal rendezték meg a nemzetközi muzsikustábort Balassagyarmaton **2024. július 20-30. közötti**. Közel két héten keresztül a klasszikus zenéé volt a főszerep Balassagyarmaton. A **„Zene határok nélkül”** címet viselő muzsikustábor már közel négy évtizede amellet, hogy számos tehetséget és ismert művészt csalogat az Ipoly partjára, kellemes élményekkel, koncertekkel kedveskedik a zenét kedvelő közönségnek a Rózsavölgyi Márk Alapfokú Művészeti Iskolában.

– Zongora, hegedű és fuvola szakokon zajlik a tanítás, az oktatók Matuz István Kossuth-díjas fuvolaművész, Kanyó András mestertanár, Eckhardt Gábor (zongora) és Banda Ádám (hegedű) Liszt Ferenc-díjas – ismertette Ember Csaba karnagy, a tábor alapító művészeti vezetője. Kiemelte: először lesz az egykori növendék, **Magyar Valentin Junior Prima díjas**, balassagyarmati Ifjú példakép a zongora kurzus tanára. Az idei muzsikustábor résztvevője harminc, zenei versenyeken nyertes vagy díjazott tehetség lesz.

Az eseménysorozat az EAR Együttes koncertjével kezdődött, Sugár Miklós vezetésével, de a muzsikustábor tanárainak is volt műsora. Magyar Valentin zongoraestje július 26-án volt, másnap Mohorán Tolnay Klári születésének 110. évfordulója alkalmából az emlékháznál, a muzsikustábor hallgatói adtak koncertet. A vonós és fuvola, valamint zongora tanszaki hangverseny is színesítette a programot.

A muzsikustábor megrendezéséhez idén Balassagyarmat önkormányzata, a Balassagyarmati Tankerület, a Fischer Iván Alapítvány, a Rózsavölgyi Márk Alapfokú Művészeti Iskola és a Balassagyarmati Kórusalapítvány járult hozzá

*

Balassagyarmati Muzsikus Tábor hangversenye a Pásztor Erzsi Szabadtéri Színpad avatóján (40:52)

2022. július 23-án a Tolnay Klári Emlékház Pásztor Erzsi Szabadtéri Színpadának avatója alkalmából a 35. Balassagyarmati Nemzetközi Muzsikus Tábor és Művészeti Fesztivál művésztanárai és növendékei ünnepi hangversenyt adtak. Közreműködött Balassagyarmati Dalegylet Fenyő Gusztáv zongoraművész Klenyán Csaba Liszt Ferenc-díjas klarinétművész Matuz István Kossuth-díjas fuvolaművész Művészeti vezető: Ember Csaba karnagy

VIII. EMBER CSABA UTÁNPÓTLÁSRÓL, STAFÉTÁRÓL ÉS HÉT ÉVTIZEDRŐL⁴

Ember Csaba

Balassagyarmaton koncerten köszöntötték, Budapesten, a Magyar Zeneiskolák és Művészeti Iskolák Szövetségének elnökségi ülésén ugyancsak megemlékeztek az évfordulóról, emellett gratuláltak kóruspróbáján az énekesei és persze a kollégái is. Mert bármilyen hihetetlennek is tűnik, de Ember Csaba 2019. október elején a hetvenedik születésnapját ünnepelhette. Természetesen most is ugyanolyan aktivitással foglalkozik az **MZMSZ** ügyeivel, mint az elmúlt években. Ember Csabával elnöki munkájáról, a szövetség élén elért eredményekről beszélgettünk, s arról is, milyen változások várhatóak, mire kell felkészülni, és hogyan kívánja segíteni az **MZMSZ-t** a következő időszakban.

– *Tavaly ősszel annak apropóján beszélgettünk, hogy nyugdíjas lett... De azt látom, most is ugyanolyan aktivitással és lelkesedéssel dolgozik, mint az előző években. Ma is naponta bejár az Ön által korábban irányított iskolába?*

– Igen, szinte mindennap. S köszönet azért, hogy elnézik nekem, hogy még mindig akadnak holmijaim, nemcsak a szobában, hanem a folyosókon is. Már elkezdtem a rendrakást, több mint négy évtizedet azonban nem könnyű feldolgozni... De igyekszem mindennek helyet találni, s közben foglalkozom a dalegylettel, az alapítványokkal, s változatlanul igyekszem részt venni az országos zeneéletben is. Viszont 2020 májusában lejár az MZMSZ élén az

⁴ Réfi Zsuzsanna interjúja a Parlando 2019/5. számában jelent meg.

ötéves elnöki ciklusom, s úgy döntöttem, akkor szeretnék elköszönni. Vannak ugyanis olyan kiváló, fiatal kollégák, akikből nagyszerű elnök lehet.

– *Már megosztotta az elnökséggel is ezt az elképzelését?*

– A legutóbbi elnökségi ülésen is elmondtam, gondolkozzanak ezen, szívesen látok minden jelentkezőt. Néhány jelenlegi kollégám is kiválóan el tudja látni ezt a feladatot. Lényeges, hogy az elnök egyben gyakorló iskolavezető is legyen. Bár ez nem előírás, úgy vélem, fontos, hogy maga tapasztalja meg a mindennapi problémákat, amelyekről én most már csak akkor értesülök, ha elmondják nekem. Hosszú korszak zárul le, hiszen alapításától részt veszek a szervezet munkájában, sokáig töltöttem be az alelnöki posztot is. Jövő tavasszal pedig már a Magyar Zeneiskolák és Művészeti Iskolák Szövetsége a harmincadik jubileumát ünnepelheti, az évforduló előtt, az alapító Nemes László örökös elnökkel március 21-én tisztelgünk.

– *S gondolom, azért ez a búcsú csak a vezetői posztnak szól...*

– Ma is meghívjuk a régi tagjainkat, hiszen sokszor tud az segítséget nyújtani, ha valaki olyan dolgokra emlékszik, amit a mai fiatalok nem is ismernek. Mostanra már nekem is lehetnek olyan élményeim, tapasztalataim, amit érdemes átadni. Ha leköszönök, utána sosem fogom toladósnak venni, ha a segítségemet, a tanácsomat kérik.

– *Teendőből pedig addig is akad jócskán. Folytatják az Értéktárat?*

– Nagyon jó visszhangja volt, sokan örömmel csatlakoznának, egyelőre várjuk, hogy ismét kapjunk hozzá állami támogatást. Kiváló zenepedagógusokról készültek videók, az úgynevezett „jó” gyakorlatokból két teljes kötetet töltöttünk meg, s a honlapunkon hozzáférhető a kötet, amelyben száz iskola szerepel. Az állami zeneiskolák 1952-től sorban születtek, így témérdek intézmény rendelkezik szép hagyományokkal, valódi nemzeti értékekkel, egy összetartozó hálózat.

– *Milyen megoldandó feladatok várnak még a művészeti iskolákra a következő időszakban?*

– A legnagyobb kérdés, amire egy-két hónapon belül választ kapunk, az az, hogy mit tartalmaz, milyen súlypontokkal bír az újragondolt ágazati stratégia. Most dolgozzák ugyanis át a nemzeti köznevelési stratégiát, s ebben az értelemben valóban végig kell gondolni újból a köznevelés egészét. Fontos, hogy megfelelő színvonalú helyre kerüljön az alapfokú művészetoktatás. Azt

gondolom, hogy a mindennapos éneklés, a koncertek szabadterre vitele, a Kodály program azt erősíti, hogy a művészeti nevelést is fejleszteni kell. Ha azonban a zeneiskolai nevelést nem erősítjük meg, akkor nem lesz, aki koncertet adjon, s ugyanígy szükség van arra, hogy értő közönséget is neveljünk. Azt pedig már régóta tudjuk, hogy a zenei nevelés mennyire hatékonyan segít minden mást is... Bízom benne, hogy a sokféle, biztató törekvés afelé vezet, hogy az alapfokú művészeti oktatást is fejleszteni fogják. Most vagyunk például a harmadik lépcsőjénél a hangszer-biztosítási tervnek, s évi közel hárommilliárd forintnyi összeg áll az iskolák rendelkezésére. Mostanra kiderült, mennyire szükség volt erre a támogatásra, hiszen rettentően elavult, elhasznált hangszereken muzsikáltak mindenütt. Csoda, hogy a zenei nevelés mégis ilyen szinten tudott maradni... Nagy kérdés, hogy mit hoz a stratégia, s maga az egész állami intézményfenntartó rendszer hogyan változik. Bízom benne, hogy stabilizálja, megtartja a jelenlegi helyzetét. Komoly változásokat várunk, hiszen a köznevelési törvényben – a kötelezettségeken felül – megjelent a kiemelkedő intézményvezetők, kiemelkedő pedagógusok elismerésének lehetősége. Várjuk ehhez a novemberben megjelenő végrehajtási kormányrendeletet. Amelyből az is kiderül, hogy ez ugyanolyan értékű munka, mint az osztályfőnöki. Ahogy azt is várjuk – erről már szóltak hírek – hogy megjelenjen egy olyan szabályozás, amely minden pedagógusra vonatkozik, s ami nem a közalkalmazotti törvény és nem a munka törvénykönyve, hanem teljesen erre a csoportra szabott szabályozás. S mivel a pedagógus életpálya értékelése továbbfejlődik, növekednek a követelmények, jogos elvárás az ehhez megfelelő bérezés is...

– *Mennyire elégedettek egyébként a hangszercsere-programmal az iskolák?*

– Alapvetően nagyon jónak tartják, annak ellenére is, hogy nem mindenki kapta meg, amit akart, s előfordult az is, hogy egy iskola mást szeretett volna, mint amivel bővült az instrumentumparkja. Megesett, hogy becsúsztak hibák, összeségében azonban értékes hangszerekkel, kiváló pianínókkal gazdagodtak az iskolák. Kocsis Zoltán végső álma ezzel beteljesedni látszik. Ráadásul a második évben már arra is volt keret, hogy a tanárok szintén kapjanak mesterhangszereket, amelyeken egyrészt taníthatnak, másrészt részesei lehetnek a helyi minőségi hangversenyéletnek.

– *S mi minden várható még a zenepedagógia területén?*

– Nagyon sok mindent át kell tekinteni. Az alapfokú művészetoktatás versenyrendszerének a szabályrendszere elavult, teljesen át kellene alakítani. Több lehetőséget kellene adni ahhoz, hogy nagyobb tömegek vegyenek részt

benne. Fontos lenne a fesztiváljellegét erősíteni, hogy a hatszáz iskola több ezer növendéke megjelenhessen ezeken a megmérettetéseken. Ne legyen esetleges, hogy egy iskola milyen művészeti versenyeket szervez. Jelenleg több mint hétszáz ilyen seregszemle van, közben pedig szinte csak az nevez, aki biztos benne, hogy sikeresen szerepel. Van hétezer hegedűsünk, s jelentkezik ötven-száz... Lényeges volna, hogy a gyerekek bemutassák a tudásukat, hogy a tanárok is lássák, hol tartanak. Fontos, hogy a fiatalok tapasztalatokat szerezzenek, később ugyanis zenekarokban játszanak majd...

– *Sok többletteleherrel jár egy versenyre való jelentkezés mind a tanárnak, mind a diáknak.*

– Erről keveset beszélünk, de a művészeti iskolában nagy hagyománya van annak, hogy hétvégén a tanár különböző programokra viszi a növendékeket, vigyáz rájuk, és nem kap érte semmilyen ellenszolgáltatást. A jogszabály szerint persze járna, csak nem jut rá pénz... A magyar zenei nevelés egyik titka, hogy nem heti két órában foglalkozik a gyerekekkel, hanem napi másfél órában. Vagy ahogy arról is ritkán beszélünk, hogy a Kréta rendszert különösen nehéz a művészetoktatás nyelvére lefordítani. Nem is sikerült teljesen. Nagyon jó, hogy kidolgoztak egy teljes nyilvántartási rendszert, de ez a mi struktúránkhoz nem illeszkedik, s ez sok zavart okozott. De azt is említhetem, hogy a művészeti iskolai gyakornokoknak nincsen órakedvezményük, mindegy, milyen szakosak. Így kérdés, hogy a 26 órájuk mellett hogyan szereznek tapasztalatokat, mikor készülnek az órákra, hogyan tárgyalnak a mentorukkal?! Arról nem is beszélve, hogy zeneakadémiai végzettséggel, nettó 135 ezer forintos fizetésért dolgozhatnak másfél-két évig, amíg meglesz a gyakorlatuk... Ebből a pénzből elég nehéz elindítani egy életet. Sokan inkább ennek a fizetésnek a többszöröséért elmennek egy zenekarba dolgozni. Ha valaki hat-hétéves korától tanul, megszerzi a diplomát, nem akar egy zeneiskolában ennyiért tanítani. Ha ez a helyzet nem oldódik meg, akkor néhány éven belül nem lesz utánpótlás...

– *Korábban a zenekarok panaszkodtak arról, hogy sokan éppen azért választják inkább a pedagógusi munkát, mert jobbak a fizetések, mint egy együttesben.*

– Ez zenekaronként változik, nyilván nem vonatkozik a kiemelt státuszú együttesekre. Eleinte a pedagógusbér valóban több volt, mint a zenekari, most kiegyenlítődni látszik, s mind a kettő kevés.

– *Ha visszatekint az MZMSZ -ben töltött, eddigi időre, mit tart a legnagyobb eredménynek?*

– Az, hogy állami fenntartású lett és maradt a zeneoktatás, s a zene mellé a többi művészeti ág is csatlakozott. Kétszer rendezhattünk meg az Európai Ifjúsági Zenei Fesztivált, ezt nagyon kevés ország mondhatja el magáról. A pedagógus-béremelésből mindenki részesült, épültek új művészeti iskolák. Korábban Budapesten is sokszor a WC-k előterében tartották az órákat... Mostanra már kiváló zeneiskolák születtek szerte az országban. A zenét tanuló gyerekek száma sok-sok éve nem változik. A művészeti nevelési kongresszusaink mindig előremutatóak. A mai tanároknak már természetes, hogy van iskola, van fűtés, világítás, bér, hangszer, miközben mi, akik több évtizede dolgozunk a területen, tudjuk, hogy mindez mekkora eredmény. Ami jelenleg még gondot jelent, az a továbbképzés, de bízom benne, hogy arra is lesz megoldás. Ahogy jó volna, ha egész napos lenne az oktatás, és nem csak délután foglalkozhatnánk a gyerekekkel. Ha visszaidézem az elmúlt évtizedeket, az motoszkál csak a fejemben, hogy milyen szép lenne önálló törvény alapján működni... Bár hozzá kell tennem, a köznevelésen belül biztonságban vagyunk. Nagyon jó a kapcsolatunk az európai zeneiskolák szövetséggel, komoly tekintéllyel rendelkezünk. Jó magyar muzsikusként járni Európát. Vannak hangszereink, egyénileg tudunk foglalkozni a gyerekekkel, és ezt érdemes is őrizni. Számomra az a siker, hogy mindez működik. Hogy nem is kérdés, hogy erre az iskolatípusra szükség van. Nem számoltam össze, hogy a növendékeim közül hányan mentek a Zeneakadémiára, hányan lettek zenetanárok, de annak nagyon örülök, hogy a balassagyarmati iskolában egykori növendékem, Csábi István követett az igazgatói székben. Bízom abban, hogy az elnöki poszton is lesz utódom...

IX.

A PEDAGÓGIAI MUNKA MINŐSÉGE, TEHETSÉGGONDOZÁS, MOTIVÁCIÓ EMBER CSABA TÉR-ÉRTÉKELÉSRŐL, TÖBBLETMUNKÁRÓL ÉS TÖBBLETDÍJAZÁSÓRÓL⁵

Ember Csaba

2024. szeptembertől már minden állami támogatású iskolában elindul az új teljesítményértékelési rendszer, amelynek eredménye az utána következő tanévben mutatkozik meg, hiszen az elért eredmény befolyásolja majd a legkiválóbbnak bizonyult pedagógusok fizetését. Egy maximum 100 pontos rendszerben, egyéni teljesítménycélok és központilag meghatározott kritériumok alapján fogják értékelni mindenki munkáját, s a TÉR-tábla a zenepedagógusokra is vonatkozik. A Magyar Zeneiskolák és Művészeti Iskolák Szövetségének elnökével, Ember Csabával beszélgettünk a szempontrendszeréről, az ezáltal mindenkinek kötelezővé váló KRÉTA-használatról, a nyugdíjasokra gyakorolt hatásáról, valamint arról is, hogy mindez mikor éri el a kívánt hatást. Az MZMSZ elnöke kiemelte, nagy eredménynek tartják, hogy ez az értékelési rendszer mindenképp csak jövedelemnövelést eredményezhet, hiszen sikerült elérniük, hogy az eredeti tervek ellenére azoknak a kollégáknak se csökkenjen a bére, akik netán 50 % alatt teljesítenek.

⁵ Réfi Zsuzsanna interjúja a Parlando 2024/3. számában jelent meg.

– 2024. április közepén mutatták be számos helyszínen az Oktatási Hivatal munkatársai a TÉR-tábla kritériumrendszerét, amit szeptembertől már alkalmazni is fognak. Nem volt ez kicsit túl gyors? Vagy a szakmai szervezetek már ismerték korábban a részleteket?

– Sokaknak rámegegy majd a nyaruk, hogy az intézményi, saját szempontrendszerét kidolgozzák 2024. augusztus 25-ig, hiszen annak alapján kell majd a pedagógusoknak kitölteniük a saját TÉR-táblázatukat. S mindaz, amit most az Oktatási Hivatal munkatársaitól hallottunk, számunkra is újdonság volt, hiszen erről a kritériumrendszeréről korábban nem egyeztettek sem a szakmai szervezetekkel, sem a szakszervezettel. Csak a Nemzeti Pedagógus Kart keresték meg, miközben már akadt olyan művészeti iskola is, amely részt vett ennek kipróbálásában, pilot rendszerben, s 2023 tavaszán próbálgatta az új módszert, amelynek a tapasztalatait fel is használták a TÉR elkészítésénél. Lett volna pedig haszna az egyeztetésnek, hiszen számos fontos észrevételünk volt például a pedagógus életpálya-modell kapcsán is, s a szakszervezettel közösen folytatott munkánk eredménye, hogy végre a gyakornokok óraszámát a helyére került, sikerült ezt is megfelelő mennyiségűre csökkentenünk... Természetesen ettől függetlenül az összes, a TÉR-táblázattal kapcsolatos, nyilvános ismertetőn részt vettünk, majd a szakszervezeti tárgyalásoknak köszönhetően sikerült is elérnünk – s ezt nagyon nagy eredménynek tartjuk –, hogy az értékelés alapján nem lehet bért csökkenteni. Tehát ha valaki 50% alatt teljesít, akkor sem lehet kevesebb a fizetése. A munkájáért meg kell, hogy kapja a megfelelő díjazást. De persze, számos kérdés van még erről az egész értékelési rendszerrel, többek között az, hogy miként jelenik meg a minőségi munka elismerése az alapítványi és az egyházi iskolákban, ahol eleve magasabb bért kapnak a pedagógusok... Mindezt majd a jövő, a gyakorlati tapasztalatok döntenek el...

– *Milyen kritériumrendszerrel kell teljesíteniük a pedagógusoknak?*

– A TÉR-rel az a cél, hogy központilag meghatározott, államigazgatási célokat teljesítsenek a kollégák, kapjanak visszajelzést a munkavégzés színvonaláról, s legyen egy olyan szempontrendszer, ami az objektív döntéseket megalapozza. Lényegesnek tartották, hogy egy jól definiált, közérthető kritériumrendszer szülessen, ahol a pontozás is egyértelmű. Anyagilag is el akarják ismerni a jobb munkát, a többletvegyenységeket. A fő cél, hogy a TÉR ösztönözze az iskolákat a fejlesztésre, az oktatás színvonalának az emelésére.

– Számítottak arra, hogy a minősítési rendszer részleges átalakítását követően egy ilyen új értékelési rendszert vezetnek be?

– Amikor először emlegettek 800 ezer forintos pedagógusbéreket, sőt már korábban is, amikor a területről szó esett, mindig elhangzott az is, hogy „adunk több pénzt, de látni akarjuk, hogy ezért jobb vagy több lesz az elvégzett munka is”. Ez a szemlélet most is megmaradt, hiszen a minőség fontossága, a többletmunkára való lehetőség ebben a TÉR-táblázatban is megjelenik. A többletfeladatok alatt persze nem több iskolai órát, hanem többek között tehetséggondozást, felzárkóztatást, szabadidős programokat kell érteni. Zárójelben jegyzem meg, ha a pedagógusok zöme rendszeresen ilyen programokat szervez, s egyre többen és többet, akkor a gyerekeknek mikor lesz idejük a művészeti oktatásra?!

– Milyen kategóriákba sorolják a pedagógusokat?

– Az elért pontszámok alapján háromba – akik 80 százalék fölött teljesítenek, azok a kiemelkedő kategóriába kerülnek, nekik kapniuk kell 12 hónapra (szeptembertől-augusztusig) egy ma még nem ismert, de érezhető összeget, a fizetésükön felül. Aki 50-80 százalék között van, az az átlagos, náluk nincs változás, de indokolt esetben közülük is részesülhetnek az előbbi kiegészítésben. Mert mekkora lehet például a különbség a 79 és a 80% között? Akik pedig 50 százalék alatt végeznek, ők a fejlődéshez kapnak feladatokat, de – az előzetes tervek ellenére – nem csökken a bérük.

– S milyen feladatokat és milyen pontokért kell a tanév során a pedagógusoknak teljesíteniük?

– Összesen 100 pontot lehet elérni, amelynek a nagyobb része központilag meghatározott teljesítményért kapható, de akadnak egyedi intézményi célok is. A személyre szabott szakmai követelmények teljesítése 24 pontot ér, a pedagógiai munka minősége pedig 28 pontot. A feladatvállalás mennyiségi mutatója alapján 12 pontot lehet kapni, az egyedi intézményi értékelésért 8-at, a motiváció, az elkötelezettség, az etikus magatartás 6 ponttal jutalmazható, a tehetséggondozás, esélyteremtés 8 ponttal, a kommunikáció, együttműködés ugyancsak 6 pont. A munkavégzés, a határidők betartása összesen 8 pontot ér. S ahogy már említettem, augusztus 25-ig kell meghatározni az egyedi, intézményi célokat, amelyek azért is fontosak, mert, ha ezek jól vannak kitűzve, akkor az valóban előreviszi az adott iskolát. A tanév elején a pedagógus kitűzi a saját, egyedi céljait, amit az igazgatónak kell jóváhagynia, s ezt követően ezeken már

az adott tanév során nincs mód változtatni, csak munkakörhöz kötött, meghatározott és indokolt esetben. Az év végéig kell ezeket a meghatározott feladatokat teljesíteni, de mindezt akár már év közben is lehet értékelni, hiszen, ha valaki például vállalja a Zene világnapi koncert megrendezését, akkor azt a teljesítést követően is lehet értékelni. Jobb is talán, ha nem minden marad a tanév végére, hiszen az igazgató feladata az értékelés. Az elért eredmény alapján pedig – ha a pedagógusnak sikerül a kiemelkedő kategóriába kerülnie, 80 % fölötti pontszámot kapnia – akkor következő tanév teljes ideje alatt a megállapított mértékben nő a fizetése.

– *S mindezt a KRÉTÁ-ban vezetik?*

– Igen, nagyon jól kell tudni használni hozzá mindenkinek a KRÉTÁT, hiszen mind a kijelölt célokat, mind a teljesítéseket is ezen a felületen kell vezetni, rögzíteni. Biztos, hogy ez mindenkinek több adminisztrációs feladatot jelent, viszont talán így az a munka, amit a kollégák eddig is elvégeztek, jobban láthatóvá válik, a legjobbak pedig többletjövedelemhez is jutnak. A kérdés azonban az, hogy miként valósul meg ennek a fedezete? Tankerületenként adják oda az erre szánt keretet vagy az iskoláknak? Erről ugyanis még nincsenek információk.

– *S mi a helyzet a nyugdíjas kollégákkal?*

– Rájuk is vonatkozik a teljesítményértékelési rendszer, ami azért vett fel problémákat, mert a nyugdíjasoknál külön megegyezés szerint történik a besorolás. Miután náluk már kisebb a járulékfizetés, általában az a tapasztalat, hogy kevesebb pénzért szerződtetik őket vissza. S hiába volt valaki mesterpedagógus, ha a nyugdíj mellett foglalkoztatják, nem a korábbi fizetését fogja megkapni. Kérdés hát, hogy ezért a csökkentett pénzért van-e kedve az egész adminisztrációt is a nyakába venni...Ezt a problémát már több, minisztériummal történt egyeztetésen felvettem, egyelőre azonban nincs rá segítő válasz. De nemcsak a nyugdíjasok terén nincsenek egyértelmű válaszok, hiszen az igazgatókra is vonatkozik egy teljesítményértékelés, amelynek ugyancsak megvan a maga kritériumrendszere, és az sem egyszerű... Hiszen például akad olyan pontja, ami az erőforrásokkal való gazdálkodást értékeli, amelyre nem nagyon van ráhatásuk jelen állapotok között az iskolavezetőknek...

– *Mit szólnak a kollégák ehhez az új teljesítményértékelési rendszerhez? Milyen kérdésekkel fordultak az MZMSZ-hez?*

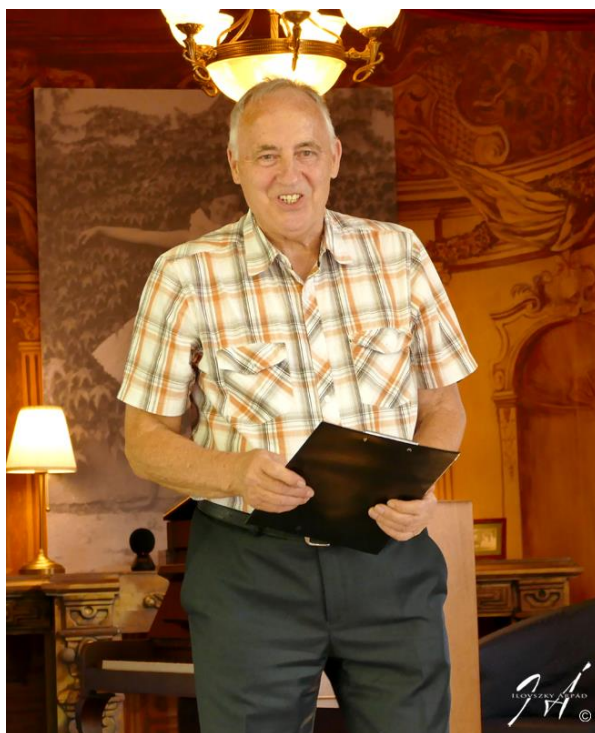
– Most még csak ismerkednek vele, egyelőre még nem árasztottak el minket ebben az ügyben a telefonok, e-mailek. Egyébként számos feladatot a most, a táblázatban megjelenők közül akkor is elvégeztek a kollégák, amikor nem járt érte pénz. Sőt, mondhatom azt, hogy mindezzel csak visszatérünk egy korábbi metódushoz, hiszen például az 1975–78-as tanévek végén is a jegyzőkönyvekbe kerültek az egyéni értékelések, az előrelépési javaslatok. Tény, hogy ezzel a minősítéssel egy átlagos pedagógus nem kerül rosszabb helyzetbe, nem kell féltenie a kenyerét, mert az átlagpontszámot könnyű teljesíteni. Viszont az intézményvezetőknek nagy felelősséget jelent mindez és hálátlan feladat. Látom a TÉR-ben a nagyon jó szándékú törekvéseket, s azt kell mondanom, hogy szakmailag is jól kidolgozott. Az üzenete pedig az, hogy a jobb munkáért több pénzt fogunk adni, de meg akarjuk határozni, hogy mikor tekintjük jobbnak a munkát... Fontos – úgy vélem –, hogy jobbítható a rendszer, és meg lehet bízni ebben az értékelési metódusban. A határidőkkel – különösen az első induláskor lesznek problémák, hiszen az alapfokú művészetoktatás sajátos időbeosztását – ősszel is van felvétel, tanármozgás, órarendek kialakulása – nem tudja ez a szabályozás így teljesen figyelembe venni. Egyetlen dolog jelentheti a bukását, az, hogyha nem lesz hozzárendelve a megfelelő anyagi háttér... Akkor ugyanis csak vitákat fog gerjeszteni, s nem haladunk általa sehová.

X.

KÉPEK EMBER CSABÁRÓL

A Tolnay Klári Emlékházban Tokody Ilonával

Magyar Margittal

Miklósa Erika és Batta András társaságában

Rónaszékiné Keresztes Monikával

Az Érsekivadkerti Pedagógus Kórus vendégeként (2016)